

39/2007. (X. 18.) KvVM rendelet

a Bihari-legelő természetvédelmi terület védettségének fenntartásáról

Az egyes jogszabályok és jogszabályi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről szóló 2007. évi LXXXII. törvény 6. § (5) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, a környezetvédelmi és vízügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 165/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § b) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. § Az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal elnökének 8/1986. (VIII. 21.) OKTH számú rendelkezésével védetté nyilvánított Bihari-legelő természetvédelmi terület védettségét fenntartom.

2. § A Bihari-legelő természetvédelmi terület kiterjedése 770,3 ha, ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számait a *1. melléklet* tartalmazza.

3. § A védettség indoka és célja a területen található természetes szikések és löszgyepek, az itt élő védett növény- és állatfajok megőrzése, a szik jellegzetes formakincsének, valamint a pusztai tájkép megóvása és fenntartása, a madárvonulások zavartalanságának biztosítása.

4. § (1) A terület természetvédelmi kezeléséért felelős szerv a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság.

(2) A Bihari-legelő természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervét a *2. melléklet* tartalmazza.

5. § Ez a rendelet 2008. január 1-jén lép hatályba.

1. melléklet a 39/2007. (X. 18.) KvVM rendelethez

A Bihari-legelő természetvédelmi terület ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai

Berettyóújfalu

0897, 0899, 0906/1, 0906/2, 0907, 0908

Váncsod

056/37, 057, 058/3, 059, 060/1, 060/2, 060/3, 062, 063, 064/37

Az aláhúzással jelölt helyrajzi számú ingatlanok területei az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 45/2006. (XII. 8.) KvVM rendelet alapján Natura 2000 területnek minősülnek.

A Bihari-legelő természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési terve

1. Természetvédelmi célkitűzések

1.1. A terület táji, természeti és kultúrtörténeti értékeinek megőrzése, fenntartása.

1.2. A bihari tájra jellemző élőhelyek (pl. sziki erdőpuszta-rét, löszpusztagyepék, kopár sziki élőhelyek, sziki mocsárrétek) alkotta változatos élőhely-együttes megőrzése, fenntartása.

1.3. A területen megtalálható védett és fokozottan védett, továbbá közösségi jelentőségű fajok védelme, élőhelyeik megőrzése, különös tekintettel a következő fajokra és élőhelyükre: sziki kocsord (*Peucedanum officinale*), kisdévénygyökér aszat (*Cirsium brachycephalum*), nagy szikibagoly (*Gortyna borelii*), sisakos sáska (*Acrida hungarica*), hamvas rétihéja (*Circus pygargus*), kerecsensólyom (*Falco cherrug*), pusztai ölyv (*Buteo rufinus*), haris (*Crex crex*), túzok (*Otis tarda*), nagy goda (*Limosa limosa*), piroslábú cankó (*Tringa totanus*), szalakóta (*Coracias garrulus*), kis örgébics (*Lanius minor*), ürge (*Spermophilus citellus*), molnárgörény (*Mustela eversmannii*).

1.4. A területen élő és fészkelő, valamint a legelőn megpihenő és táplálkozó madarak életfeltételeinek biztosítása.

1.5. A terület természeti és táji értékeinek feltárására és fenntartására irányuló tudományos igényű kutatások természeti feltételeinek biztosítása.

1.6. A terület természeti és táji értékeinek élményszerű bemutatásával a látogatók természetvédelmi szemléletének erősítése.

2. Természetvédelmi stratégiák

2.1. A Bihari-síkra jellemző természetes és természetközeli élőhelyek, valamint az ott található természetes társulások megőrzése és hosszú távú fenntartása a hagyományos tájhasználatra alapozó természetvédelmi célú vagyongazdálkodással, különös tekintettel a terület nemzetközi jelentőségű túzok populációjának, mocsári növényzetének és szikes gyepeinek megőrzésére, fenntartására.

2.2. A védett és fokozottan védett állat- és növényfajok egyedszámának, állományának fenntartása és erősítése természetvédelmi kezeléssel, hagyományos területhasználati módok fenntartásával, visszaállításával.

2.3. A Bihari-legelőre jellemző pusztai táj megőrzése, különös tekintettel a szikesekre jellemző tájképi értékekre (pl. szikes felszínformák), a tájsebek felszámolása.

2.4. Agresszíven terjeszkedő, nem őshonos, tájidegen gyom- és fafajok visszaszorítása, terjedésük megakadályozása aktív természetvédelmi kezeléssel.

2.5. A természetvédelmi kezelést megalapozó és hatékonyságának növelését elősegítő kutatások, a kutatási eredmények felhasználása a természetvédelmi kezelés tervezésében és megvalósításában. A védett, fokozottan védett fajok és élőhelyeik állapotának, a természetvédelmi kezelés hatásainak folyamatos figyelemmel kísérése és dokumentálása, az adatok felhasználása a természetvédelmi kezelés tervezésében és megvalósításában.

2.6. Új vonalas létesítmények kialakításának az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzéseknek alárendelt korlátozása.

2.7. A terület kultúrtörténeti, tájképi értékeinek felmérése, fenntartása.

2.8. Védett, fokozottan védett fajok élőhelyeinek visszaszorulását eredményező területhasználati gyakorlatok megszüntetése. Az elműveléssel összeszűkített száraz gyepi élőhelyek kiterjedésének növelése a művelés alá vont területek gyepesítésével.

2.9. A terület természeti és táji értékeinek ismeretterjesztési célú és esztétikai élményt nyújtó bemutatása az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzésekkel összhangban.

2.10. A terület vízháztartási viszonyainak fenntartása.

2.11. A tartamosság, a természetkímélő módszerek alkalmazása és a biológiai sokféleség megőrzése útján a természetkímélő gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása

3.1.1.1. A mozaikos élőhely-szerkezetet a területre hagyományosan jellemző – juhval, szarvasmarhával, lóval, számmárral vagy bivallyal történő – extenzív legeltetéses gazdálkodással kell fenntartani.

3.1.1.2. A természetvédelmi hatóság az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célok érdekében szükség szerint a területhasználatra (pl. a legeltetett fajra és fajtára, a legeltetés időtartamára és intenzitására) vonatkozó korlátozásokat rendel el.

3.1.1.3. Kaszálásos gyepfenntartás esetén a kaszálások időpontját a területen élő védett vagy fokozottan védett fajok (pl. ürge, haris) életmenetének megfelelően, a terület természetvédelmi kezeléséért és a gyepterületek vagyongazdálkodásáért felelős Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósággal (a továbbiakban: igazgatóság) előzetesen egyeztetve kell meghatározni. A rendelkezéssel érintett területek elhelyezkedéséről az igazgatóság rendszeresen, de legalább évente tájékoztatja a földhasználót.

3.1.1.4. A természetes és természetközeli vizes-pusztai élőhely-mozaikokat fenn kell tartani. A rendelkezéssel érintett területek elhelyezkedéséről az igazgatóság rendszeresen, de legalább évente tájékoztatja a földhasználót.

3.1.1.5. Az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorításáról, terjedésük megakadályozásáról a 3.2.2.23. pontban foglaltak szerint kell gondoskodni.

3.1.1.6. A terület vízháztartási viszonyait fenn kell tartani. A területről vízelvezetés és lecsapolás csak az ökológiai vízigényt biztosító vízmennyiségen felüli vízkészletből lehetséges az igazgatósággal egyeztetett módon és mértékben.

3.1.2. Fajok védelme

3.1.2.1. A tűzok élőhelyeinek védelme érdekében erdőtelepítés és faültetvény létrehozása tilos.

3.1.2.2. A tűzok dürgési és fészkelési időszakában a dürgőhelyek és a fészkek környéke zavartalanságát biztosítani kell. Az említett területeken április 1-től május 15-ig vadászati tevékenységet kizárólag az igazgatósággal előzetesen egyeztetett módon lehet végezni.

3.1.2.3. A tűzok költési időszakában a költés sikerére veszélyt jelentő vadászható fajok és a kóbor kutyák egyedszámának folyamatos kontrollját kell biztosítani a tűzok költőhelyeinek környékén. A rendelkezéssel érintett területek elhelyezkedéséről az igazgatóság rendszeresen, de legalább évente tájékoztatja a földhasználót és a vadászatra jogosultat.

3.1.2.4. A tűzok költőterületein a költési időszakban tilos a kaszálás és a vegyszerhasználat. A rendelkezéssel érintett területek elhelyezkedéséről az igazgatóság rendszeresen, de legalább évente tájékoztatja a földhasználót.

3.1.2.5. A tűzokállomány téli helyhez kötéséről az igazgatóság az általa meghatározott elhelyezkedésű és kiterjedésű területen repcevetéssel gondoskodik. A téli időszakban szükség esetén el kell távolítani a hótakarót a repcéről.

3.1.2.6. A kerecsensólyom és a szalakóta költésének segítéséről mesterséges fészkelőhelyek kihelyezésével gondoskodik az igazgatóság. E fajok fészkelőhelyeinek zavartalanságát biztosítani kell. A rendelkezéssel érintett területek elhelyezkedéséről az igazgatóság

rendszeresen, de legalább évente tájékoztatja a földhasználót. E fajok fészkelő-, táplálkozó-, pihenő- és vonulóhelyein gondoskodni kell a 20 kV-os középvezetékű villamosenergia-szállító vezetékek földkábelre cseréléséről, a tartóoszlopok keresztartóinak szigeteléséről. Az e fajok egyedeire veszélyes vezetékszakaszokra madáreltérítőket kell felszerelni.

3.1.2.7. A hamvas rétihéja, a nagy goda és a piros lábú cankó fészkelőhelyeinek zavartalansága érdekében az igazgatóság, mint vagyongazdálkodó a kaszálás helyére és idejére vonatkozó korlátozást állapít meg.

3.1.2.8. A sziki kocsord és a kifestő aszat termőhelyeinek és állományainak megőrzése érdekében az igazgatóság, mint vagyongazdálkodó a kaszálás helyére és idejére vonatkozó korlátozást állapít meg.

3.1.3. Táj- és kultúrtörténeti értékek

3.1.3.1. Gondoskodni kell a területen található gémeskutak felújításáról, karbantartásáról.

3.1.3.2. Gondoskodni kell a fűrt kutak és csatlakozó létesítményeik (szivattyúállások) a terület tájképi értékeinek megőrzését biztosító tájba illesztéséről.

3.1.3.3. A táj természetes jellegét zavaró, a tájképi értéket károsító használaton kívüli, működésképtelen, rendeltetésének ellátására már nem alkalmas létesítményeket, építményeket meg kell szüntetni és a tulajdonosnak (vagyongazdálkodó) gondoskodnia kell a tájra jellemző természeti állapot visszaállításáról.

3.1.3.4. A szikesek tájkarakterét alapvetően meghatározó szikes felszínformákat károsító tevékenység nem végezhető a területen.

3.1.4. Látogatás

3.1.4.1. Az igazgatóság, mint vagyongazdálkodó az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések elérése érdekében szükség szerint korlátozza a területre történő belépést.

3.1.4.2. A meglévő utakról gépjárművel letérni csak a természetvédelmi kezeléssel, a terület jogszerű használatával, valamint a területen található építmények, létesítmények üzemzavarának elhárításával, karbantartásával, javításával, átépítésével közvetlenül összefüggő tevékenységek érdekében lehetséges.

3.1.5. Oktatás és bemutatás

3.1.5.1. A területen oktatási és bemutatási tevékenység csak az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések elérése érdekében vagy azzal összhangban végezhető.

3.1.5.2. Az oktatási célú tanulmányutakat, terepgyakorlatokat előzetesen be kell jelenteni az igazgatóságnak.

3.1.6. Kutatás, vizsgálatok

3.1.6.1. Az igazgatóság gondoskodik a terület természeti értékeinek felméréséről, nyilvántartásáról, folyamatosan figyelemmel kíséri és dokumentálja a terület és a természeti értékek állapotát.

3.1.6.2. A kutatások semmilyen módon és körülmények közt sem veszélyeztethetik a terület táji és természeti értékeit, a természetes folyamatok érvényesülését.

3.1.6.3. A területen tervezett kutatás engedélyezésének feltétele az igazgatósággal előzetesen egyeztetett részletes kutatási terv rendelkezésre állása. A kutatás eredményeit tartalmazó publikációkat digitális formátumban elérhetővé kell tenni az igazgatóság és az illetékes természetvédelmi hatóság számára.

3.1.7. Terület- és földhasználat

3.1.7.1. Nedves talajú, felázott gyepen tilos mezőgazdasági gép, továbbá egyéb gépjármű használata.

3.1.7.2. Vízügyi létesítmények, csatornák karbantartása esetén a munkavégzés helyéről és idejéről – annak tervezett időpontja előtt legalább öt nappal – értesíteni kell az igazgatóságot abban az esetben is, ha jogszabály alapján engedélyköteles tevékenységhez rendelkezésre áll

hatósági engedély. Az igazgatóság szükség esetén a Természetvédelmi Őrszolgálat útján látja el a munkálatok természetvédelmi felügyeletét.

3.1.7.3. Építmény létesítése csak az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések elérése érdekében vagy azokkal összhangban lehetséges, különös tekintettel a legelőgazdálkodáshoz és a természetvédelmi célú bemutatáshoz feltétlenül szükséges építményekre.

3.1.7.4. A területen kizárólag gyepgazdálkodásból származó anyagok tárolása történhet.

3.1.7.5. Dolmányos varjú és szarka gyérintése kizárólag a fészekből ugrasztott madarak elejtésével történhet. Tilos a fészekbe belelőni. A tervezett, programszerű gyérintést előzetesen egyeztetni kell az igazgatósággal.

3.1.7.6. Vadetetés csak az igazgatósággal előzetesen egyeztetett helyszínen történhet.

3.1.7.7. Birtokhatárok kijelölése természetes anyagok felhasználásával, a területre hagyományosan jellemző módon történhet az igazgatósággal előzetesen egyeztetve.

3.1.8. Természetvédelmi infrastruktúra

3.1.8.1. Az igazgatóság gondoskodik megfelelő számú hatósági tájékoztató tábla elhelyezéséről a terület határán, különös tekintettel az utakra.

3.1.8.2. Az igazgatóság gondoskodik a természetvédelmi bemutatásra alkalmas és ajánlott területek kijelöléséről, ahol a táji és természeti értékek színvonalas bemutatását lehetővé tévő természetvédelmi infrastruktúrát épít ki és tart fenn.

3.2. Művelési ághoz vagy földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Szántó művelési águ területek kezelése

3.2.1.1. Kalászosokon, takarmánynövényeken és repcén kívül egyéb növénykultúra termesztése az igazgatósággal egyeztetett módon történhet.

3.2.1.2. A földhasználatnak fokozottan ügyelnie kell az elszántások elkerülésére.

3.2.1.3. A szántóföldi művelés során bebálázott gabona- és kukoricaszárakat, lucernát a bálázás után a lehető leghamarabb, de legfeljebb 30 napon belül el kell szállítani a területről.

3.2.1.4. Pillangós takarmánynövény termesztése során a kaszálás legkorábbi időpontja július 1. A kaszálás megkezdésének tervezett időpontja előtt legalább 10 nappal értesíteni kell az igazgatóságot.

3.2.1.5. Kaszálás során függönyös vadriasztólánc használata kötelező. A kaszálást kizorító módszerrel kell elvégezni.

3.2.1.6. Fokozottan védett madárfaj fészkelése esetén a fészek környezetében a kaszálás és vegyszerhasználat helyét és idejét az igazgatóság, mint vagyonkezelő szükség esetén korlátozza. Tűzok költése esetén a 3.1.2.4. pontban foglaltak szerint kell eljárni.

3.2.1.7. A tarlóégetés tilos.

3.2.1.8. A terület szántói az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések elérése érdekében visszagyepesíthetők.

3.2.1.9. Gyep rovására esetlegesen engedély nélkül terjeszkedő szántó esetében a korábban gyep művelési águ részt vissza kell gyepesíteni.

3.2.2. Gyep (rét és legelő) művelési águ területek kezelése

3.2.2.1. A gyepterületeket elsősorban legeltetéssel, másodsorban kaszálással kell hasznosítani.

3.2.2.2. Gyep feltörése, felülvetése, boronálása, tárcsázása, talajlazítása, műtrágyázása, hígtrágyázása, öntözése tilos. Gyomirtó, peszticidek, általában vegyszer használata és tárolása a 3.2.2.23. pontban foglaltak kivételével tilos.

3.2.2.3. Gyepterület csökkentése út létesítése, kiszélesítése és építmény elhelyezése céljából tilos.

3.2.2.4. Vadon termő gombák és gyógynövények gyűjtésére az általános területhasználati jog nem vonatkozik.

3.2.2.5. A becserjésedő gyeprészeken cserjeirtást kell végezni. A cserjeirtott területeket évente szárzúzással, kaszálással, vagy a legeltethető területeken legeltetéssel kell kezelni. A kitermelt faanyagot, lekaszált szénát a területről egy hónapon belül el kell távolítani.

3.2.2.6. Az elművelt gyepterületek gyepekké való visszaalakítása érdekében vetés után rendszeres kaszálással/szárzúzással kell kezelni e területeket a termőhelynek megfelelő, természetes állapotára jellemző gyepterület struktúra és fajösszetétel visszaállításáig.

3.2.2.7. Legeltetés április 1-től november 30-ig végezhető. Ettől eltérő időpontban történő legeltetés kizárólag az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célok elérése érdekében történhet az igazgatóság, mint vagyongazdálkodó hozzájárulásával.

3.2.2.8. Az elgyomosodott területeken mechanikus gyomirtás (kaszálás, kiszúrás) alkalmazható a magérés előtti időben. Idegenhonos, agresszíven terjeszkedő, termőhelyidegen növényfajok esetében a 3.2.2.23. pontban foglaltak szerinti kezelés is alkalmazható.

3.2.2.9. A terület vízháztartását befolyásoló beavatkozások (lecsapolás, feltöltés) csak az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célok elérése érdekében végezhetők a 3.1.1.6. pontban foglaltaknak megfelelően, az igazgatóság, mint vagyongazdálkodó hozzájárulásával.

3.2.2.10. A legelőterületeken villanypásztor és karám csak az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célok elérése érdekében vagy azokkal összhangban, az igazgatóság, mint vagyongazdálkodó hozzájárulásával létesíthető.

3.2.2.11. A legeltetett állatok legkisebb és legnagyobb létszámát legelőterületenként az igazgatóság határozza meg.

3.2.2.12. A területen csak az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célok elérését nem veszélyeztető, az igazgatósággal egyeztetett számú vízi szárnyas (lúd, kacska) tartható. Sertést az igazgatóság, mint vagyongazdálkodó hozzájárulásával az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célok elérése érdekében, vagy karámban, zárt területen lehet tartani.

3.2.2.13. Ebet és házi macskát a gyepre kivinni tilos, kivételt képeznek ez alól a legeltetés során őrzésre vagy terelésre használt pásztorebek.

3.2.2.14. A gyepeken lévő gémeskutak karbantartási munkálatait minden évben el kell végezni. A nem használt kutakat le kell fedni és jól láthatóan meg kell jelölni.

3.2.2.15. Szélkerék létesítése tilos.

3.2.2.16. A kaszálási tevékenységet – annak tervezett időpontja előtt legalább 10 nappal – írásban jelezni kell az igazgatóság részére. A kaszálást csak az igazgatóság, mint vagyongazdálkodó írásbeli hozzájárulása alapján lehet megkezdeni.

3.2.2.17. Gyepeken a kaszálás legkorábbi időpontja június 15. Ennél korábbi munkakezdéshez az igazgatóság, mint vagyongazdálkodó eseti, a 3.2.2.16. pontban foglaltak szerint kiadott hozzájárulása szükséges.

3.2.2.18. Kaszálni csak nappal szabad, a sötétben történő munkavégzés a betakarítás valamennyi fázisára vonatkozóan (kaszálás, rendszerezés, szállítás) tilos.

3.2.2.19. A kaszálás befejezése után a bálázást az időjárás és a talaj nedvességének függvényében mihamarabb el kell végezni, és a bálákat legfeljebb 30 napon belül el kell szállítani a területről. A bálák elszállítása csak száraz talajviszonyok esetén történhet. Amennyiben a nedves talaj miatt az elszállításra a 30 napos határidőn belül nem kerülhet sor, a talaj felszáradását követően haladéktalanul gondoskodni kell az elszállításról.

3.2.2.20. Gondoskodni kell a kaszálást követően a bálakötöző zsinór és egyéb hulladékok összegyűjtéséről és elszállításáról. Az elszállítást a 3.2.2.19. pont vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően szükséges elvégezni.

3.2.2.21. A kaszáláskor láncfüggönyös vadriasztót kell használni, a kaszálás módja kizárólag kisorsító kaszálás lehet.

3.2.2.22. A kaszálás időbeli és térbeli rendjét minden évben egyeztetni kell az igazgatósággal.

3.2.2.23. Az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő és termőhely-idegen növényfajok megtelepedésének és terjedésének megakadályozásáról, állományuk visszaszorításáról elsősorban mechanikus módszerekkel, vagy amennyiben mechanikus módszerek alkalmazásával nem akadályozható meg a megtelepedés és a terjedés, speciális növényvédőszer kijuttatással kell gondoskodni.

3.2.3. Művelés alól kivett területek

3.2.3.1. Állattartó telepek megközelítését szolgáló vagy azok belső úthálózatát alkotó földutak kivételével földutak szilárd burkolattal való borítása vagy szélesítése tilos.

3.2.3.2. A területhasználó köteles az általa használt utakat szükség esetén karbantartani (tárcsázással, simító hengerezéssel).

3.2.3.3. A területen található mocsarakat fenn kell tartani, helyre kell állítani.

3.2.3.4. A mocsarak, vizenyős területek mesterséges vízelvezetését, vízfolyását meg kell szüntetni.